

FOTOS: © BRECHT GOETHALS

- 1 Controleer de lengte van de klauw door de klauw in de handpalm te nemen. De lengte vanaf de kroonrand tot de top van de klauw bedraagt 7,5 cm.
- 2 De hoogte in de hiel van de binnenklauw moet gespaard worden. Neem enkel hoorn weg zodat de klauw iets voorover kantelt.
- 3 Maak de buitenklauw vlak en, indien mogelijk, even hoog als de binnenklauw.
- 4 Door het mes op de zool te leggen, kan je controleren of er vlak gesneden werd.
- 5 Het is belangrijk goed te voelen. Dit gebeurt best zonder handschoen. De zoldikte mag zeker niet te dun worden.
- 6 Breng de klauw in model door de zoolhoorn uit te hollen aan de binnenzijde van beide klauwen.
- 7 Slijp het mes enkel aan de binnenkant. Met een rubberen slijptol is het mogelijk om de mesjes vlijmscherp te maken. Verwijder na het slijpen eventuele bramen met een zachte lappenschijf.
- 8 Een goede slijpsteen is nodig. Werk je gewoonlijk met een bot mes, dan zal je verbaasd staan over het gemak van klauwbekappen met superscherp geslepen messen.

KLAUWVERZORGING PRAKTISCH

In januari en februari werken de leerlingen uit de richting Landbouw van het Vrij Agro en Biotechnisch Instituut (VABI) Roeselare in de praktijk rond klauwverzorging bij rundvee. Daarnaast organiseert het Praktijkcentrum voor Land- en Tuinbouw (PCLT) iedere winter cursussen klauwverzorging voor volwassenen.

– Brecht Goethals, VABI-PCLT Roeselare

Een goede klauwgezondheid wordt bereikt door een regelmatige en goede klauwverzorging. Het VABI beschikt over 4 elektrische klauwverzorgingsboxen waarmee de klauwen kunnen worden bekapt. Op deze manier worden elke winter ongeveer 500 koeien van een achttal landbouwers uit West-Vlaanderen door de studenten/landbouwers verzorgd. In Zwevezele baten Peter Moyaert en Leen Vandierendonck een rundveebedrijf uit met 80 melkkoeien met bijbehorend jongvee en 50 zoogkoeien met hun jongvee. Er wordt jaarlijks een melkproductie van ongeveer 8625 l per koe gerealiseerd met een vetgehalte van 4,26% en een eiwitgehalte van 3,36%. Het celgetal schommelt rond de 120.000 cellen/ml. Peter en Leen werken voltijds op het bedrijf. Peter is een oud-leerling van VABI. Leen werkte bij agrolbedrijfshulp tot in 2009, tot ze samen het ouderlijk bedrijf overnamen. Peter en Leen hebben een dochter, Lotte, van 2,5 jaar.

Voorkomen makkelijker dan genezen

De koeien worden standaard bekapt bij het droogzetten. "Net voor en na het afkalven is de moeilijkste periode voor de klauw. Het begin van de droogstand is dan ook een aangewezen moment om de klauw te verzorgen", vindt Peter. "Verder bekap ik alle koeien bij het begin van de stalperiode in oktober. In februari worden alle koeien een tweede maal bekapt door de studenten van VABI. Iedere koe wordt op deze manier minimum 2 keer bekapt. Onze stal beschikt over een zeventigtal ligplaatsen. Met 80 melkkoeien is er dus steeds een overbezetting. Door veel aandacht te geven aan klauwverzorging heb ik zeer weinig kreupele koeien en hoef ik nauwelijks blokjes te kleven. Preventief handelen, is het sleutelwoord. Koeien die goed stappen, hebben ook veel minder last van de jaren. Een koe kan nog zo een mooi frame en mooie uier hebben, maar als haar klauwen en benen niet

De leerlingen van VABI aan het werk op het melkveebedrijf Moyaert.

.....
Koeien die goed stappen hebben veel minder last van hun leeftijd.
.....

goed zijn, wordt ze niet oud. Het is van belang dat een koe goed stapt. De gemiddelde leeftijd van de koeien bij afvoer, bedroeg in 2012 meer dan 7 jaar. Er zaten zelfs 3 koeien bij van de vorige eeuw."

Klauwsignalen

Als veehouder kunnen we ons veel kosten en de koeien veel pijn besparen door manken te voorkomen, of dit in een zo vroeg mogelijk stadium aan te pakken (zie ook *Management&Techniek 4*, p. 26). Koeien waarvan je denkt dat ze een letsel hebben, moeten onmiddellijk in de klauwverzorgingsbox worden gezet. Door de koeien vast te zetten aan het voederhek en tijdens het melken de klauwen en beenwerk goed te bekijken, kunnen we

een aantal klauwsignalen opvangen. Hierbij kijken we onder meer naar de klauwhoek, koehakkigheid, lengte van de klauw, trippelen, één poot ontlasten en het op de rand van het ligbed staan waarbij de achterkant van de klauw wordt ontlast. Ook de kromming van de rug bij lopen of stilstand geeft nuttige informatie. Een koe loopt en eet van nature met een rechte rug, een kromming van de rug is dus al een signaal.

Functioneel bekappen

Het functioneel of preventief bekappen van de klauwen zorgt ervoor dat de gewichtsverdeling tussen binnen- en buitenklauw wordt hersteld vooraleer er problemen optreden. Het is de bedoeling om de klauwen zo te modelleren dat ze hun oorspronkelijke, natuurlijke vorm terug aannemen. Kreupelheid tast op meerdere niveaus de winst aan van het melkvee. Kreupele koeien eten minder, waardoor ze minder melk geven. Ze liggen meer waardoor ze gevoeliger worden voor uierontsteking en vertonen een mindere tochtexpressie waardoor de vruchtbaar-

heidsresultaten dalen. De melkproductie, de conditie en het terug drachtig geraken, zullen niet optimaal zijn bij kreupele koeien. Het gevolg is geld- en tijdverlies. Een kreupele koe kost meerdere keren per dag veel tijd, waardoor arbeidsefficiëntie en arbeidsplezier flink inboeten.

Er zijn meerdere bekapschema's mogelijk. Men kan alle koeien tegelijk bekappen, onafhankelijk van het lactatiestadium (best tweemaal per jaar), of men kan ervoor kiezen de koeien te bekappen bij het droogzetten en een tweede maal 3 maanden na afkalven. Beide systemen hebben voor- en nadelen. Door alle koeien ineens te bekappen, is de kans op vergeten kleiner. Een infectieuze aandoening zoals Mortellaro wordt bij behandeling van het gehele koppel, rigoureuus aangepakt. Bij het bekappen bij de droogstand brengen we de klauw in optimale conditie tegen dat de koe kalft. Drie maanden na kalven heeft de koe de moeilijkste periode achter de rug en kunnen we de klauwgezondheid terug optimaliseren door te bekappen.

Materiaal

Wat hebben we nodig? Een goed verlichte plaats waar de klauwbox in de stal blijft

staan of gemakkelijk en snel in de stal kan worden geplaatst. Een scherp geslepen mes en een goede klauwtang. Eens de veehouder de basishandelingen goed onder knie heeft, kan er gebruik worden gemaakt van een elektrische klauwfrees. Het is belangrijk met de blote

vinger – zonder handschoen – te blijven voelen waar en hoeveel er van de klauw kan worden weggenomen. Op dit ogenblik zijn nog geen robots op de markt die koeien op een correcte manier kunnen pedicuren. ■

VIJFSTAPPENPLAN VOLGENS DE NEDERLANDSE METHODE

De studenten en landbouwers volgen het vijfstappenschema volgens de Nederlandse methode (functioneel pedicuren):

1. Knip beide klauwen op lengte (7,5 cm)
2. Snijd de binnenklauw vlak, spaar het balgebied zodat de klauw iets voorover kantelt.
3. Maak de buitenklauw even hoog als de binnenklauw, ontlast eventueel de zieke klauw door ze te verlagen. De belasting komt hiermee op de gezonde klauw terecht. Bij te weinig hoogteverschil is het plakken van een blokje noodzakelijk.
4. Breng model in de klauw door deze uit te hollen. Overmatige wegname vooraan de binnenwandhoorn, kan de koeien erg mank maken.
5. Verwijder losse hoorn en harde randen, en los de bloot gekomen defecten op.